Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

7.2.2022 Helsinki

Työ- ja elinkeinoministeriön kirjallinen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi määräaikaisista maatalouden ja vesiviljelyn kustannustuista (HE 327/2022)

Pyydettynä kirjallisena lausuntona otsikkoasiassa työ- ja elinkeinoministeriö lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Sähkön hinnan nopea nousu erityisesti vuoden 2022 lopulla aiheutti tarpeen valmistella nopeassa aikataulussa uusia tukimuotoja, joiden tarkoituksena on mm. helpottaa kotitalouksia ja yrityksiä nousseiden sähköenergiakustannusten paineissa. Maa- ja metsätalousministeriön valmistelema HE 327/2022 liittyy tähän kokonaisuuteen. Työ- ja elinkeinoministeriössä on ollut valmistelussa yritysten määräaikainen sähköenergian kustannustuki.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota tuen laskemisperusteisiin suhteessa käsillä olevaan sähköenergian hinnankehitykseen. HE 327/2022 keskeinen säännös on 5 § jossa säädetään sähkön kustannustuen määräytymisperusteista. Sähkön kustannustuen määräytymisessä otettaisiin huomioon 50 prosenttia ajanjaksolla 1.1.2022—31.12.2022 vesiviljelyä ja 3 §:n 1 momentin 1 kohdan tuissa tukikelpoista tuotantoa varten ostetun sähköenergian määrästä kilowattitunteina. Näin saatu sähkömäärä kerrottaisiin ajanjakson 1.10.2022—31.3.2023 yrityskohtaisella sähköenergian arvonlisäverottomalla keskihinnalla siltä osin, kun se ylittää 13 senttiä kilowattitunnilta. Tukea laskettaessa huomioitaisiin enintään 27 senttiä kilowattitunnilta.

Tukikautta 1.10.2022-31.3.2023 on jo kulunut enemmän kuin kaksi kolmasosaa, mikä helpottaa toteutuvan korvaustason ennakointia. Jo kuluneen tukikauden keskihinta on arviomme mukaan 15.6 snt/kWh. Loppukauden osalta kehitys näyttää sähköhinnan suhteen sikäli suotuisalta, että sähköfutuurit viittaavat jopa 10 snt/kWh alittaviin oletuksiin sähkön hinnasta. Päivän hinta voi vaihdella voimakkaasti, mutta kuluneen kuukauden keskihinta on asettunut tasolle, joka on selvästi alle 10 snt/kWh (9.28 snt/kWh – spot-hinta, sahko.tk).

Sähköä käyttäville yrityksille tämä kehitys on ollut tervetullutta ja se on parantanut monen sellaisen yrityksen tilannetta, joille korkea sähköenergian hinta muodosti kustannushaasteen. Nykyinen hintataso vakiintuessaan jäljellä olevalle tukikaudella voi kuitenkin tarkoittaa myös sitä, että nyt esitetyn lain mukainen tukikauden keskihintaan perustuva minimikorvaustaso 13 snt/kWh tulee alittumaan, eikä lain nojalla tulla myöntämään lainkaan kustannustukia. Tämä on tosin riippuvainen yksittäisten maatalousyrittäjien tekemistä sähkösopimuksista, jotka voivat myös olla keskimääräistä hintaa epäedullisempia.

Sähköenergian hinnan sinänsä erittäin positiivinen kehitys on siis myös omiaan vähentämään yritysten tuen tarvetta. Yritysten sähköenergiatuen valmistelun yhteydessä on tehty sama havainto positiivisesta sähkön kustannuskehityksestä. Työ- ja elinkeinoministeriön on valmistellut luonnoksen HE:ksi tämän tuen osalta, mutta johtuen em. positiivisesta kehityksestä sähkön hinnan kehityksessä, esitystä ei olla vielä annettu eduskuntaan. Mikäli tilanne uudestaan alkaa heikentyä, ministeriöllä on valmius vastata tilanteeseen nopeasti. Käsityksemme on, että HE 327/2022 osalta saatetaan olla samantapaisen arvion äärellä.

TEM:llä ei ole lausuttavaa muilta osin (lannoitetuki).

kunnioittavasti

Mikko Huuskonen, teollisuusneuvos, OTT, dos.
Innovaatiot ja yritysrahoitusosasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Aleksanterinkatu 4
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
puh 0504135427